

***Zadania realizowane przez samorząd
województwa lubelskiego w zakresie
ochrony powietrza
oraz wyniki ankiet dotyczących uchwały
antysmogowej***

Departament Rolnictwa i Środowiska

Rola powietrza

Fot. <http://www.niskaemisjaopole.pl/jadwiga-emilewicz-w-ciagu-pieciu-lat-jakosc-powietrza-w-miastach-sie-poprawi/rr7>

Departament Rolnictwa i Środowiska

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
w Lublinie

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza

W Polsce od wielu lat na obszarze niektórych stref utrzymuje się niezadawalający stan jakości powietrza. Dotyczy to zwłaszcza przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu.

W skali województwa lubelskiego prowadzone są działania na rzecz poprawy jakości powietrza w ramach programów ochrony powietrza przyjętych w 2016 i 2017 roku przez Sejmik Województwa Lubelskiego w stosownych uchwałach.

- Plan działań krótkoterminowych dla strefy lubelskiej – ze względu na ryzyko wystąpienia przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu (uchwała Nr XI/168/2015 z dnia 30 października 2015 r.),
- Program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu (uchwała Nr XII/316/2016 z dnia 14 października 2016 r.)
- Program ochrony powietrza dla strefy lubelskiej z wyłączeniem planu działań krótkoterminowych ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu (uchwała Nr XXII/315/2016 z dnia 14 października 2016 r.)
- Aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja lubelska ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5” (uchwała Nr XXXV/483/2017 z dnia 20 listopada 2017 r.)
- Aktualizacja „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 z uwzględnieniem pyłu PM2,5” (uchwała Nr XXXV/482/2017 z dnia 20 listopada 2017 r.)

Podstawy prawne i merytoryczne Programów

Programy ochrony powietrza uchwalane są na mocy art. 91 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r., poz. 519 ze zm.) dla stref, dla których, w bieżącej ocenie stwierdzono przekroczenie poziomu dopuszczalnego lub docelowego danej substancji.

Podstawowym dokumentem wskazującym na konieczność wykonania programów ochrony powietrza w strefach lubelskiej i aglomeracja lubelska w zakresie zanieczyszczenia:

- benzo(a)pirenem była ocena jakości powietrza w strefach województwa za 2014 rok, wykonana przez WIOŚ w Lublinie,
- pyłem zawieszonym PM10 oraz pyłem zawieszonym PM2,5 była ocena jakości powietrza w strefach województwa za 2015 rok, wykonana przez WIOŚ w Lublinie.

Opiniowanie i konsultacje

Projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza podlega zaopiniowaniu przez wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, starostów, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie, Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie i Radę Działalności Pożytku Publicznego Województwa Lubelskiego oraz konsultacjom społecznym i konsultacjom z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. **Obywatele** są włączeni w proces kształtowania polityki ochrony powietrza poprzez:

- możliwość składania uwag i wniosków do przygotowywanych programów ochrony powietrza,
- konsultacje przygotowywanych programów ochrony powietrza z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- ogłoszenia w prasie o możliwości wyrażenia opinii do przygotowywanych programów ochrony powietrza,
- informacje na stronie internetowej lubelskiej.pl

Cel opracowania i wdrożenia Programów ochrony powietrza w województwie lubelskim

Programy ochrony powietrza mają na celu:

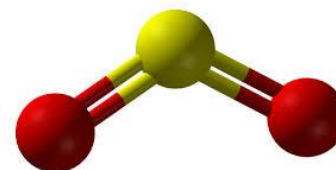
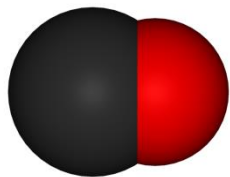
- wskazanie istotnych powodów (źródeł) występowania przekroczeń zanieczyszczeń powietrza pyłami zawieszonymi PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenem,
- przedstawienie skutecznych i możliwych do zrealizowania działań, których wdrożenie spowoduje obniżenie zanieczyszczenia powietrza pyłami zawieszonymi PM10 i PM2,5 co najmniej do poziomów dopuszczalnych oraz benzo(a)pirenem co najmniej do poziomu docelowego,
- **przywrócenie naruszonych norm jakości powietrza, a przez to ochronę zdrowia i poprawę warunków życia mieszkańców stref.**

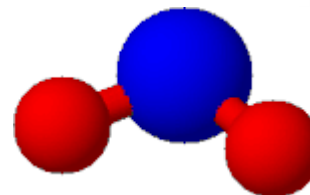
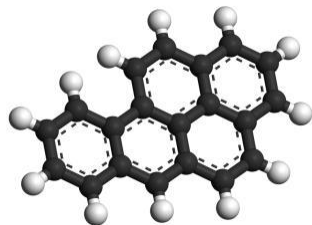
Podstawa opracowania POP-ów – pomiary pyłów zawieszonych PM10, PM2,5 w województwie lubelskim w 2015 oraz benzo(a)pirenu w 2014 roku

Lp.	Stanowisko	Pył zawieszony PM10			Pył zwieszony PM2,5	Benzo(a)piren
		Stężenie średnie dobowe [µg/m³]	Liczba dni ze stężeniami > 50 µg/m³	Stężenie średnie roczne [µg/m³]	Stężenie średnie roczne [µg/m³]	Stężenie średnie roczne [ng/m³]
		Poziom dopuszczalny 50 µg/m³	Dopuszczalna ilość dni 35	Poziom dopuszczalny 40 µg/m³	Poziom dopuszczalny 25 µg/m³ od 2020 roku 20 µg/m³	Poziom docelowy 1 ng/m³
1	Lublin ul. Śliwińskiego 5	51,0	39	29,2	21,3	2,06
2	Lublin ul. Obywatelska 13	65,8	66	36,5	28,2	-
3	Biała Podlaska, ul. Orzechowa 58	62,0	60	33,8	26,4	3,19
4	Kraśnik, ul. Koszarowa 10A	55,0	44	32,2	-	2,46
5	Puławy, ul. Skowieszyńska 51	57,0	51	31,2	-	-
6	Radzyń Podlaski, ul. Sitkowskiego 1b	57,0	51	31,2	-	-
7	Zamość, ul. Hrubieszowska 69A	55,0	50	32,0	24,0	1,79
8	Chełm, ul. Jagiellońska 64	57,0	57	34,6	27,2	2,22

Dane o zanieczyszczeniach w województwie

Najaktualniejsze dane na temat zanieczyszczenia powietrza m.in. pyłami PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenem dostępne są w **Raportach o stanie środowiska** publikowanych przez WIOŚ w Lublinie oraz zamieszczonych na stronie internetowej:
<http://www.wios.lublin.pl/srodowisko/raporty-o-stanie-srodowiska/>

Działania naprawcze – emisja powierzchniowa

OBNIŻENIE EMISJI Z OGRZEWANIA INDYWIDUALNEGO W:

STREFIE AGLOMERACJA LUBELSKA – ok. 26,5 mln zł/okres 10 lat

STREFIE LUBELSKIEJ – ok. 150 mln zł/okres 10 lat

Podłączenie do sieci ciepłowniczej lub wymiana starego ogrzewania na ogrzewanie gazowe, elektryczne, kotły na paliwa stałe (klasa 5), pompy ciepła (lub inne źródła energii odnawialnej) w mieszkaniach i domach ogrzewanych indywidualnie (głównie z piecami węglowymi) oraz termomodernizacja budynków mieszkalnych.

Działania naprawcze – działania wspomagające

- Edukacja ekologiczna;
- Zwiększanie udziału zieleni w przestrzeni miasta;
- Stosowanie odpowiednich zapisów, umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz B(a)P oraz, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- Rozwój sieci ciepłowniczych i gazowych;
- Termomodernizacje budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
- Obniżenie emisji komunikacyjnej – rozwój infrastruktury rowerowej i komunikacji zbiorowej;
- Kontrola gospodarstw domowych pod kątem termicznego przekształcania odpadów w piecach i kotłach, jak też kontrola spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi;
- Poprawa czystości jezdni i ich otoczenia.

Edukacja

- stworzony w 2013 r. film informacyjno-edukacyjny pt. „EKO-ciepło, czyli jak zapobiegać niskiej emisji”,
- konkursy i olimpiady organizowane przez tut. Urząd i jednostkę podległą, tj. Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych,
- opracowano prezentację dla młodzieży dotyczącą ochrony powietrza, która może być wykorzystywana w trakcie prowadzonych prelekcji oraz ulotkę „Lubelskie smakuj życie i ... oddychaj czystym powietrzem”.

Lubelskie
Smakuj życie!

... oddychaj czystym powietrzem!

czyste powietrze jest podstawą wszelkiego życia na Ziemi. Każdy lubi dychać świeżym powietrzem i każdy powinien o nie dbać.

Czy wiesz, że 60-70% zanieczyszczeń powietrza powstaje w naszych domach poprzez spalanie paliw w domowych piecach, kotłowniach i kominkach?

Te zanieczyszczenia (dymy i pyły) nazywane są „niską emisją”, ponieważ osiadają bezpośrednio w naszym otoczeniu - tworzą warstwę od powierzchni runtu do kilkunastu metrów nad ziemią. W województwie lubelskim powodują kresowe przekraczanie norm czystości powietrza!

Aktualne informacje o jakości powietrza poznasz na stronie internetowej Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Lublinie
www.wios.lublin.pl
w zakładce „Monitoring powietrza”

Długotrwałe narażenie na działanie zanieczyszczonego powietrza ma negatywny wpływ na nasz organizm i skutkuje według najnowszych raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) skróceniem średniej długości życia przeciętnego mieszkańca Unii Europejskiej o ponad 8 miesięcy.

Zanieczyszczone powietrze to:

- Podrażnienie oczu, nosa, gardła, problemy z oddychaniem
- Bóle głowy, niepokój
- Choroby układu krążenia, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia rytmu serca
- Astma i obniżona wydajność płuc, przewlekła obturacyjna choroba płuc, rak płuc

Lubelskie Wspólnie dbamy o jakość powietrza

Chcesz poznać szczegóły lubelskich programów ochrony powietrza – zajrzyj na:
www.lubelskie.pl
(zakładka „Ekologia i ochrona środowiska”, „Ochrona powietrza”)

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza realizują poszczególne gminy, które mogą dofinansować mieszkańcom inwestycje w ekologiczne systemy grzewcze oraz alternatywne źródła

Chcesz skorzystać z dofinansowania – odwiedź swój urząd gminy i zapytaj o dotację!

A przede wszystkim zmień nawyki i zaoszczędź!

- Nie spalaj odpadów – robiąc to trujesz siebie i sąsiadów substancjami rakotwórczymi i narażasz się na straty. Pamiętaj, że za spalanie odpadów grozi kara grzywny do 5000 zł!
- Wymień stary kocioł węglowy na nowoczesny – oszczędzisz paliwo i czas. Pamiętaj, że nowe urządzenia węglowe, gazowe czy olejowe są z reguły znacznie bardziej ekonomiczne i łatwiejsze w obsłudze.
- Uszczelnij okna, drzwi, ociepl ściany i dach, a zaoszczędzisz nawet do 30% kosztów paliwa do ogrzania domu.
- Podłącz swój dom do sieci ciepłowniczej, jeśli masz taką możliwość – wzrośnie Twój komfort mieszkania, a powietrze w okolicy będzie czystsze.
- Ogranicz pobór energii i ciepłej wody, a przekonasz się jak łatwo obniżyć domowe rachunki.
- Korzystaj z komunikacji publicznej i roweru najczęściej jak możesz - oszczędzisz paliwo i pieniądze oraz zyskasz zdrowie!

Ulotka opracowana na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie przez ATMOTERM S.A. w ramach Programu ochrony powietrza dla stref niebezpiecznych lubelskiego dofinansowanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz Wojewody Lubelskiego. Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie. Departament Rolnictwa i Środowiska. ul. Marszałkowska 215, 20-074 Lublin. www.lubelskie.pl

Ważne działania na szczeblu rządowym wspomagające walkę ze smogiem

Dnia 5 września 2017 r. opublikowano rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe (Dz.U. z 2017 r., poz. 1690), które obowiązuje od dnia 1 października 2017 r. Rozporządzenie wydane zostało w celu dopuszczenia na rynek bytowo – komunalny w Polsce jedynie najlepszych kotłów, spełniających najwyższe standardy emisyjne.

Dnia 25 kwietnia br., podczas posiedzenia Komisji Energetyki, posłowie jednogłośnie przyjęli w pierwszym czytaniu projekt ustawy o systemie kontroli i monitorowania jakości paliw. Regulacja ma na celu wyeliminowanie z procesów spalania w sektorze bytowo - komunalnym paliw stałych złej jakości. Ta ustawa ma kluczowe znaczenie dla poprawy jakości powietrza w Polsce i winna być przegłosowana przez Parlament jeszcze w tym kwartale. Dopiero po jej wejściu w życie Minister Energii określi w drodze rozporządzenia dopuszczalne parametry węgla.

Rządowy program pilotażowy „Polska bez smogu” – termomodernizacja i wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła budynków mieszkalnych należących do osób mniej zamożnych w 23 miastach poniżej 100 tys. mieszkańców (przeznaczono na ten cel 180 mln zł).

Czy „uchwała antysmogowa” rozwiąże problem smogu?

- ❖ POP-y obejmują wiele zróżnicowanych działań, których celem jest poprawa jakości powietrza
- ❖ „uchwała antysmogowa” wprowadza ograniczenia w stosowaniu pewnych rodzajów paliw stałych i niektórych źródeł spalania paliw.

❖ pilna realizacja uchwalonych programów ochrony powietrza

❖ działania naprawcze w POP-ach są spójne z zakresem „uchwał antysmogowych”

- ❖ wspieranie poprzez odpowiednie instrumenty finansowe, osób stosujących tzw. paliwa „ekologiczne”
- ❖ poszukiwanie rozwiązań, których głównym filarem winno być finansowe wsparcie walki ze smogiem
 - ❖ wprowadzenie zmian ustawowych (regulacje w różnych ustawach dotyczących np.: ochrony środowiska, finansów publicznych i podatków, pomocy społecznej, energetyki, jakości paliw)
 - ❖ specjalny cennik paliw i energii cieplnej/elektrycznej, tzw. cennik antysmogowy
- ❖ przyjęcia uchwały antysmogowej nie należy traktować jako rozwiązanie problemu, ale jako jedno z rozwiązań zmierzających do poprawy jakości powietrza

A co sądzi społeczeństwo?

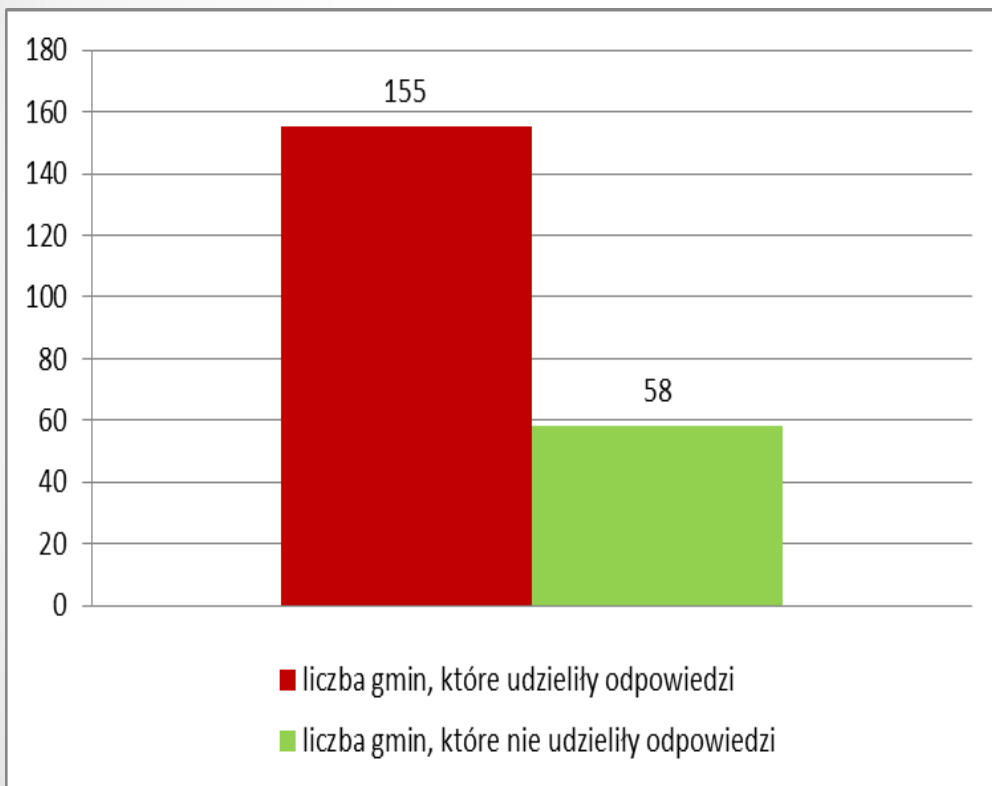
IV kwartał 2017 r.
ankietyzacja
gmin
województwa
lubelskiego,
nt. konieczności
wdrożenia
uchwały
antysmogowej.

I kwartał 2018 r.
ankieta
skierowana do
mieszkańców
województwa
lubelskiego
nt. konieczności
wdrożenia
uchwały
antysmogowej

WYNIKI ANKIETYZACJI - gminy

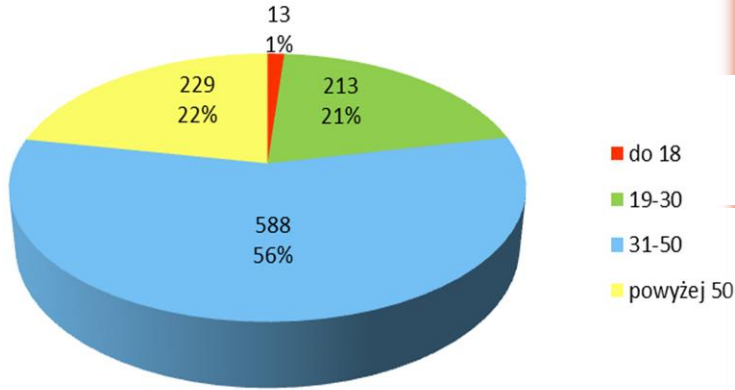
Odpowiedzi na ankietyzację udzieliło 72,8% gmin województwa lubelskiego, natomiast 27,2% gmin nie przesłało żadnych informacji. Na ankietę odpowiedziało 37 (77,1%) z 48 gmin miejskich oraz 119 (72,1%) ze 165 gmin wiejskich.

Odpowiedzi na ankietyzację nie udzieliło 11 (22,9%) gmin miejskich oraz 46 (27,9%) gmin wiejskich.

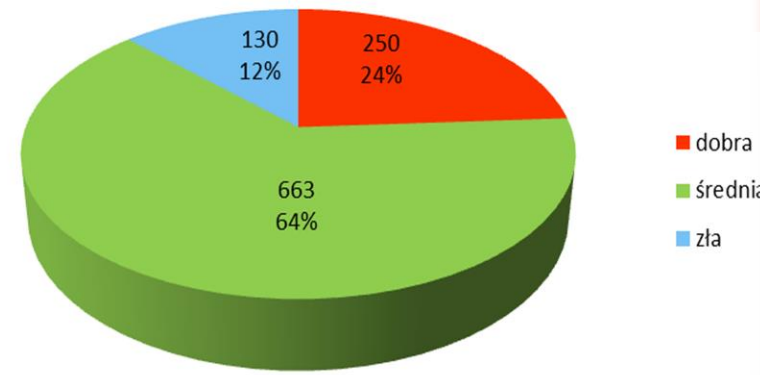

WYNIKI ANKIETYZACJI społeczeństwa- charakterystyka respondentów

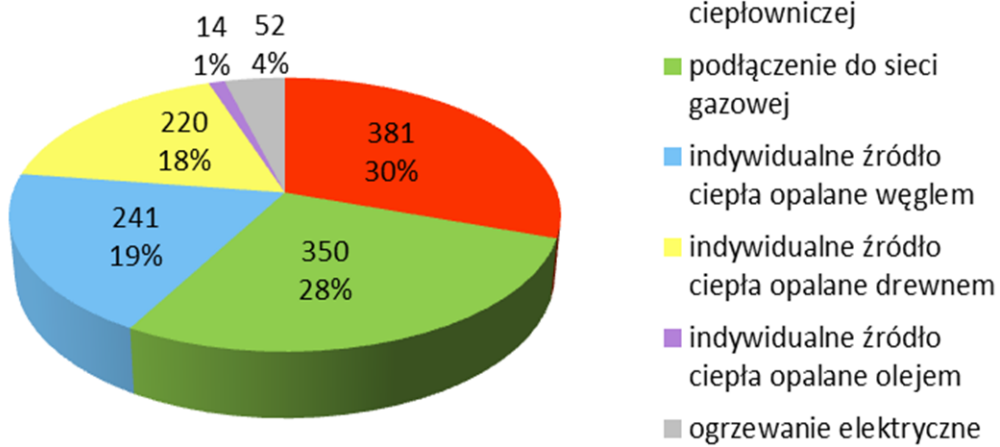
Udział wiekowy ankietowanych [lata]

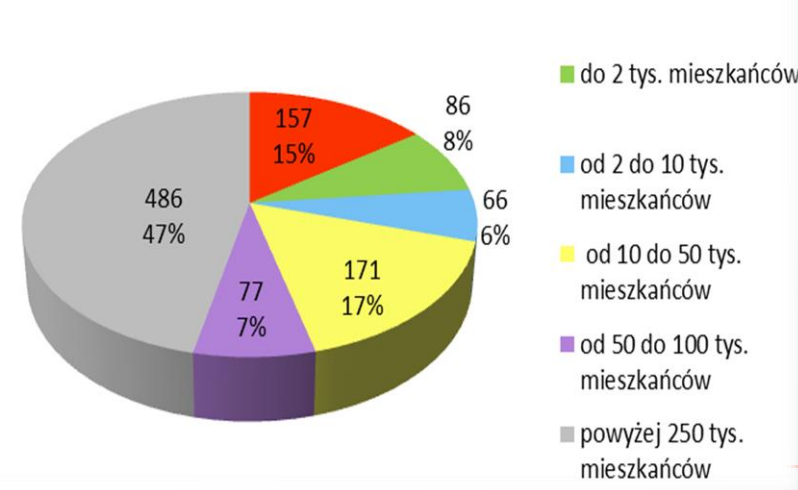
Sytuacja materialna ankietowanych

Dotychczasowy sposób ogrzewania w gospodarstwie domowym

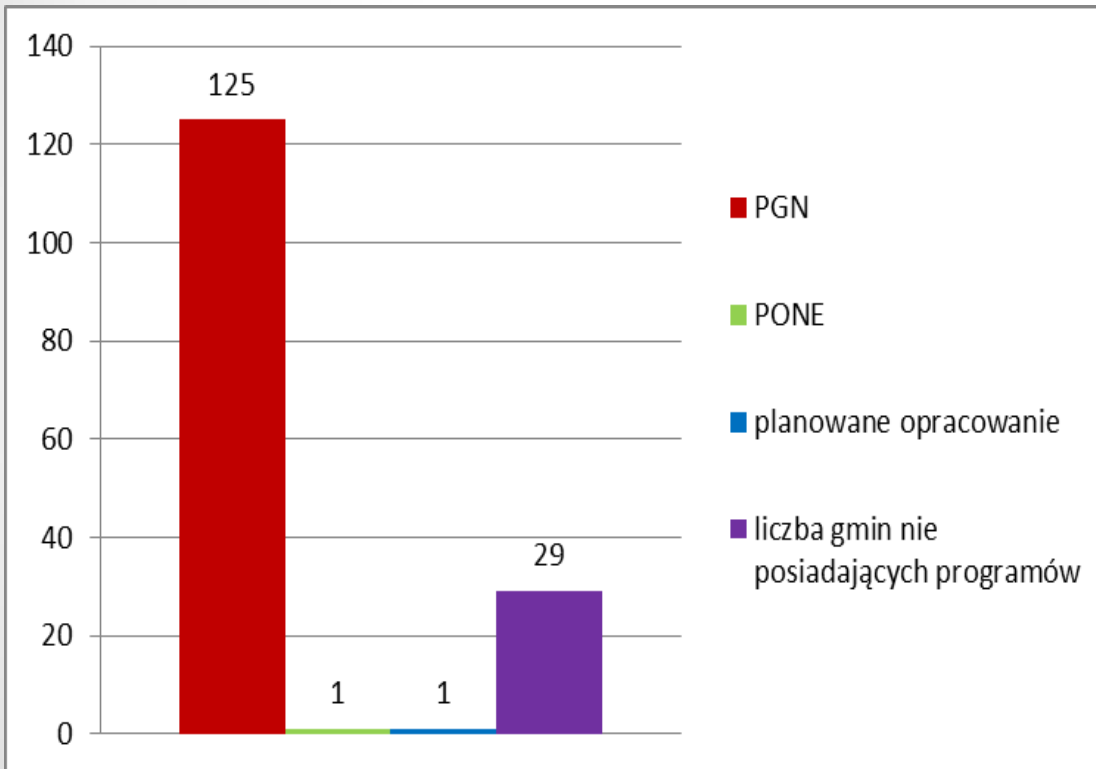
Jestem mieszkańcem województwa lubelskiego i mieszkam w miejscowości

Czy w mieście/gminie został przyjęty lub będzie przyjęty w najbliższym czasie:

a) Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE)

b) Program Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) ?

80,8 % gmin posiada przyjęte Programy Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN), 18,7% gmin zadeklarowało, że nie posiada żadnego programu.

Jedna gmina wiejska planuje opracowanie i przyjęcie PGN w najbliższych latach.

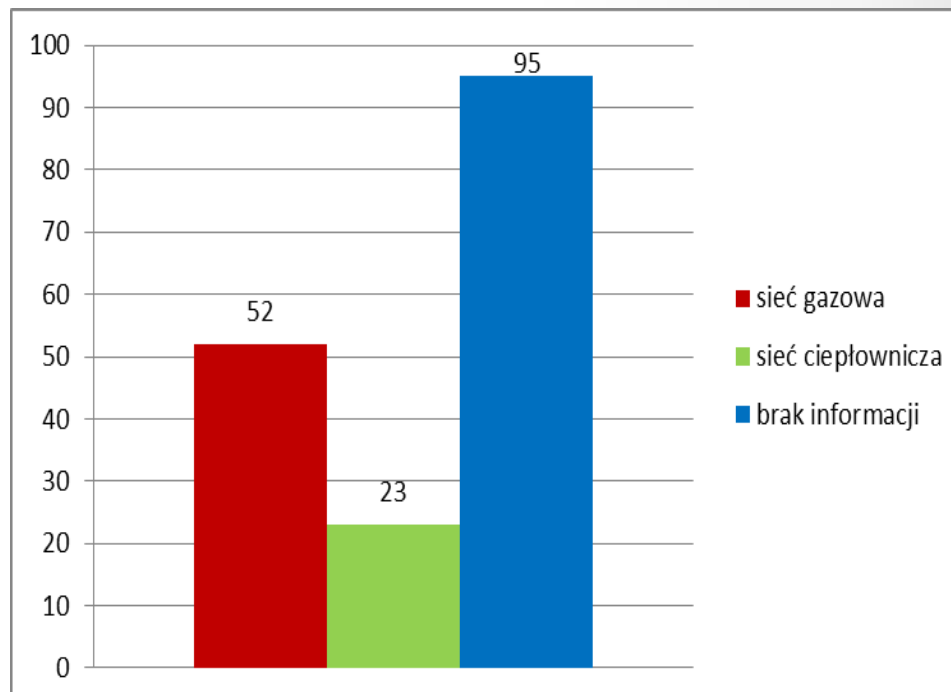
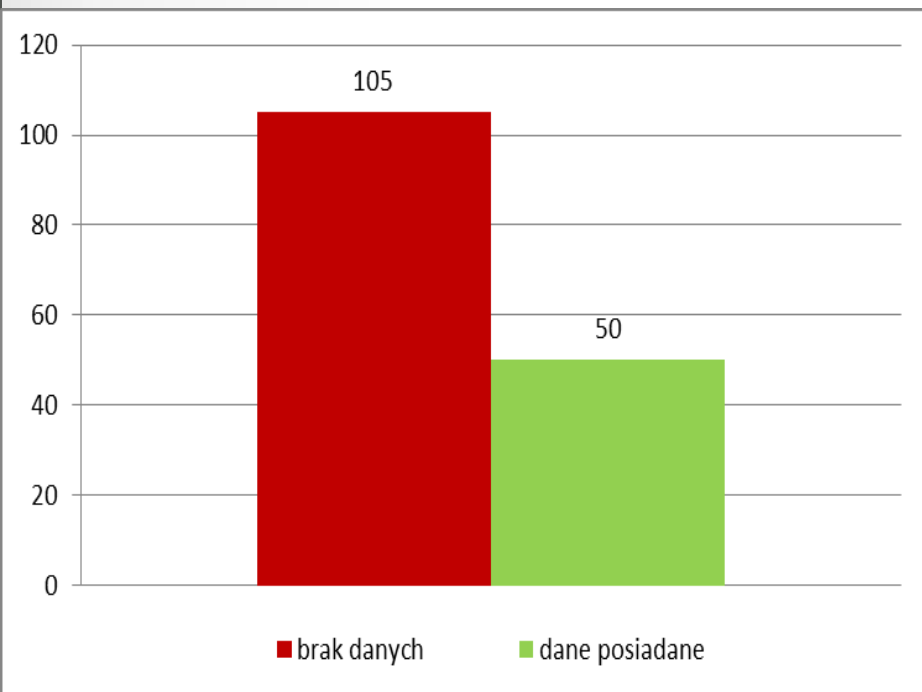
Miasto Lublin posiada przyjęte dwa programy PONE i PGN.

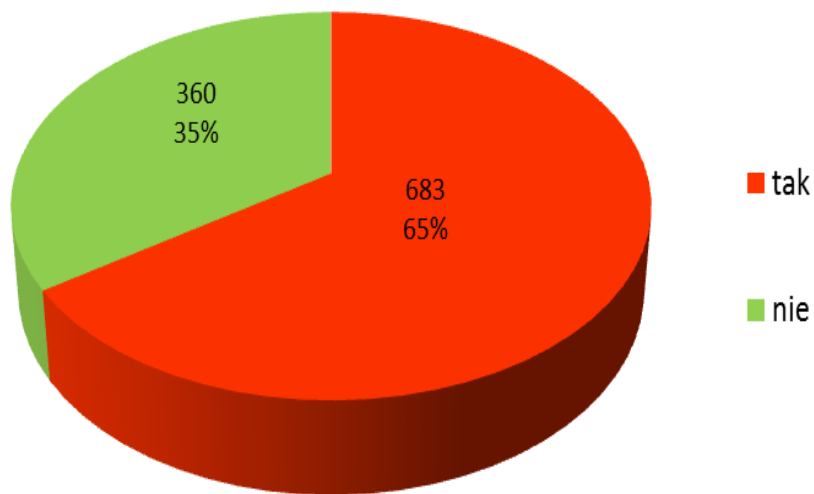
Czy miasto/gmina posiada aktualne dane o stosowanych przez mieszkańców sposobach ogrzewania budynków oraz rodzajach paliw używanych do ogrzewania budynków ?

Czy miasto/gmina posiada informacje na temat ilości lokali podłączonych do sieci:

- a) ciepłej
- b) gazowej ?

Czy właściwe jest stwierdzenie, że możliwe jest osiągnięcie poprawy stanu powietrza w woj. lubelskim w oparciu o obecnie obowiązujące uregulowania prawne ?

65% respondentów uznaje za możliwe osiągnięcie poprawy jakości powietrza w oparciu o obecnie obowiązujące uregulowania prawne.

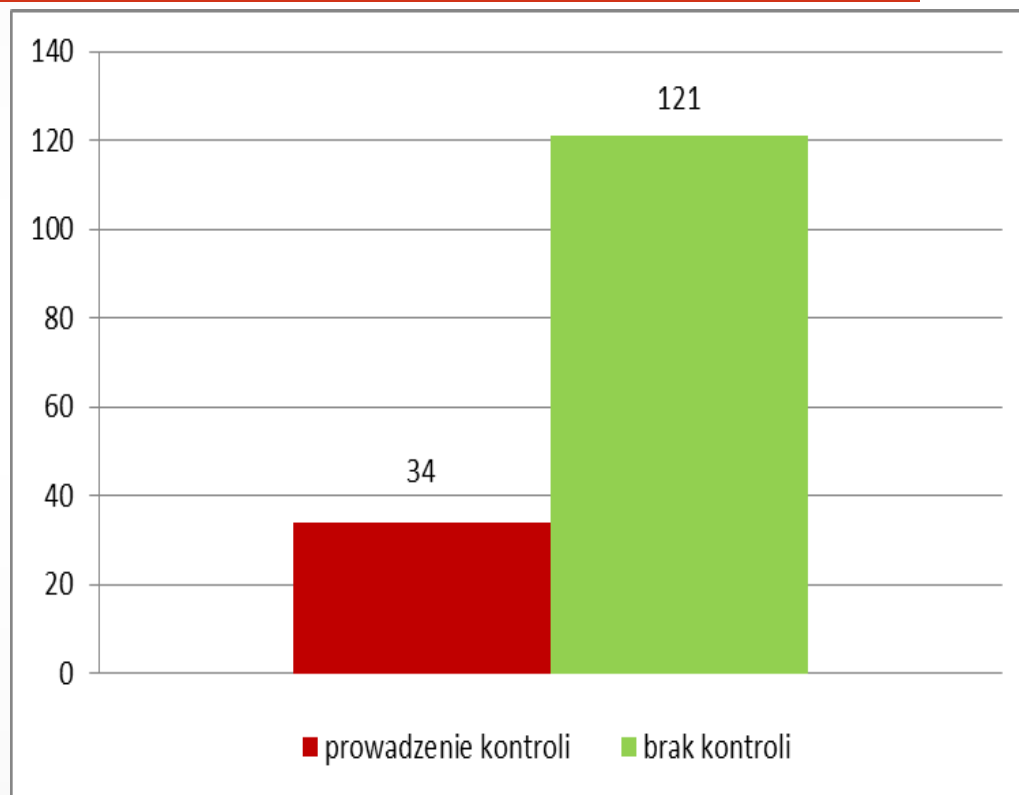
Ankietowani, zgłosili 96 uwag, w tym kilku zaproponowało poszerzenie obowiązujących przepisów o nowe wyzwania. Twierdzono również, że bez tzw. uchwały antysmogowej, nie ma możliwości kontrolowania podmiotów prywatnych w zakresie spalania paliw w gospodarstwach domowych.

Zarzucono brak restrykcyjnych działań ze strony Policji i Straży Miejskiej w odniesieniu do właścicieli posesji, którzy palą w przestarzałych technologicznie piecach, a także odmawiają interwencji na zgłoszenie o paleniu odpadów.

Część osób przyznało, że nie zna obowiązujących uregulowań prawnych w zakresie ochrony powietrza.

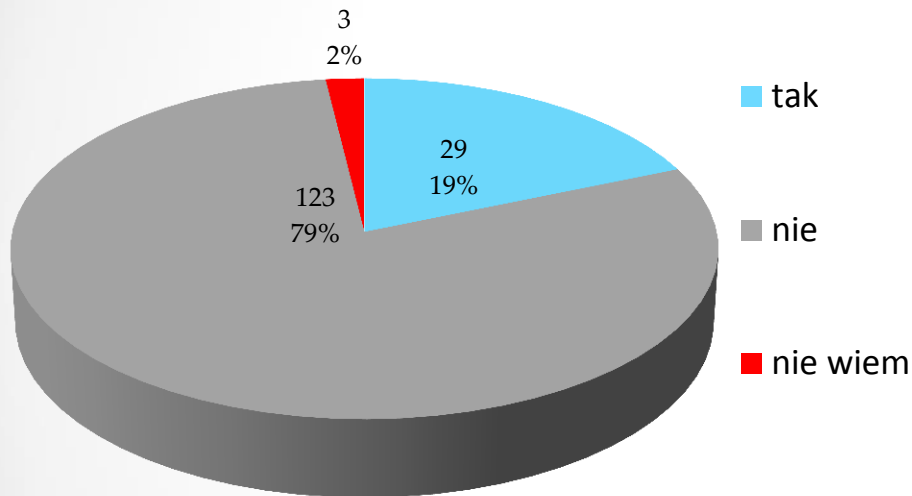

Czy miasto/gmina prowadzi kontrole w zakresie przestrzegania przepisów mających wpływ na jakość powietrza ? np. kontrola spalania odpadów w piecach

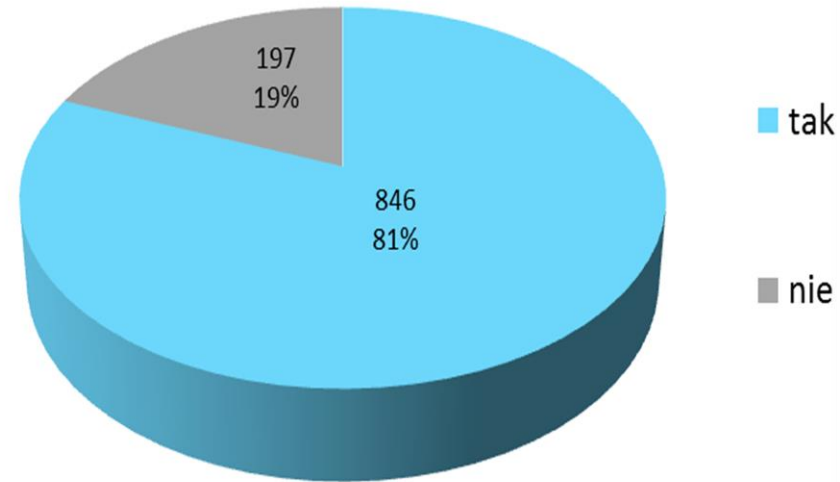

Czy istnieje konieczność wprowadzenia w drodze uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwała antysmogowa) ?

GMINY

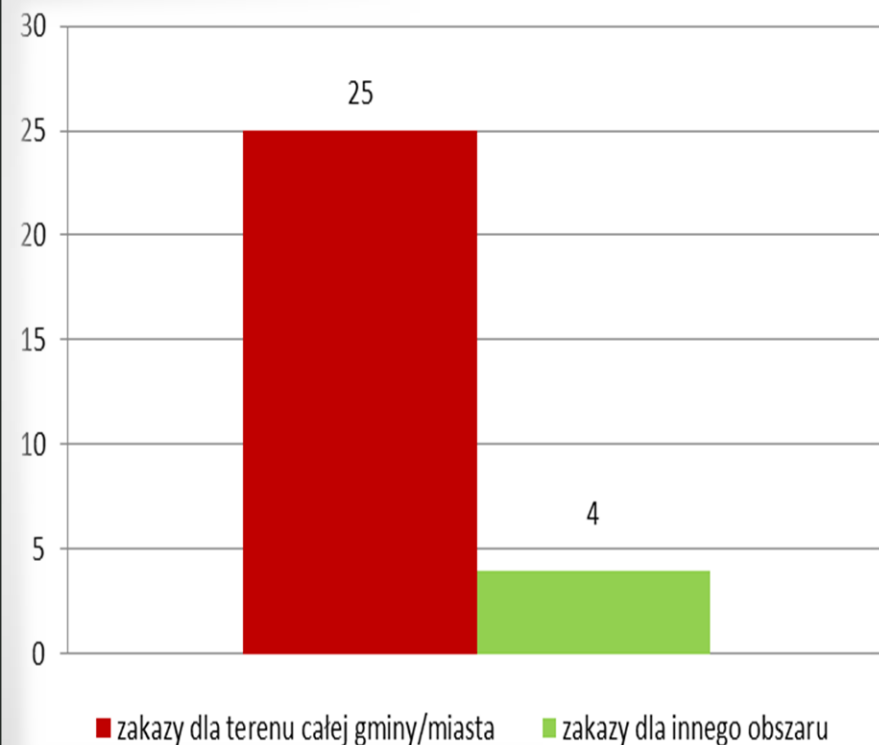

SPOŁECZEŃSTWO

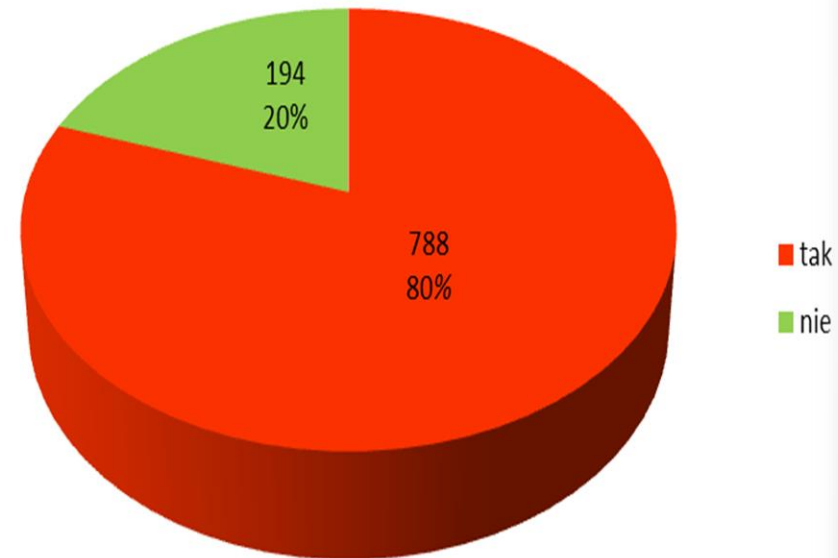

Proponowany obszar

GMINY

SPOŁECZEŃSTWO

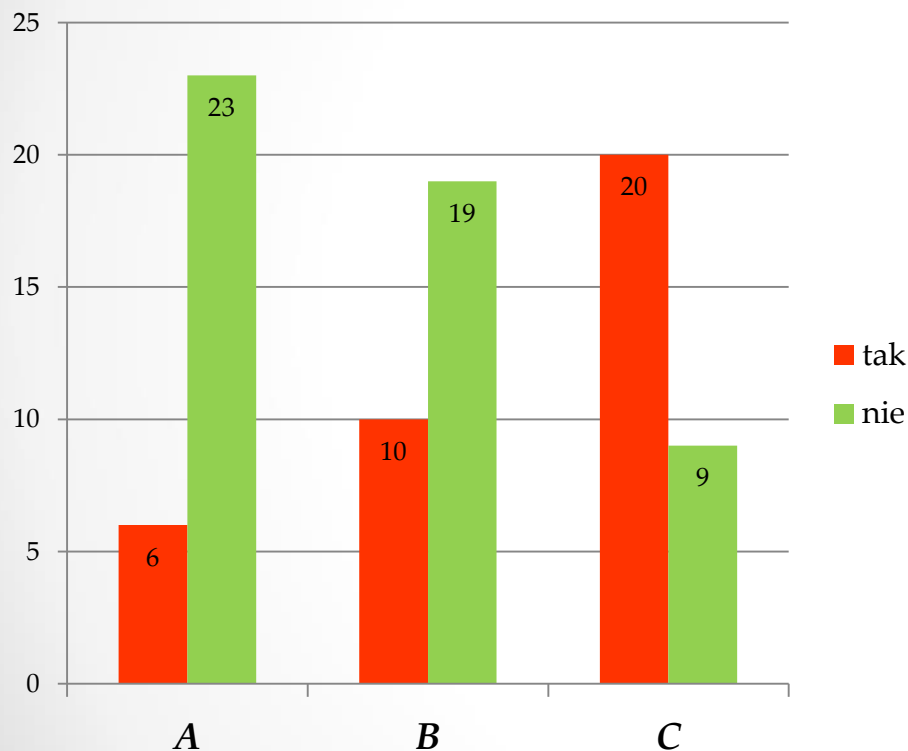
Czy ograniczenia lub zakazy miałyby dotyczyć:

A. tylko rodzajów i parametrów instalacji do spalania paliw (wybranych kotłów i pieców c.o.)?

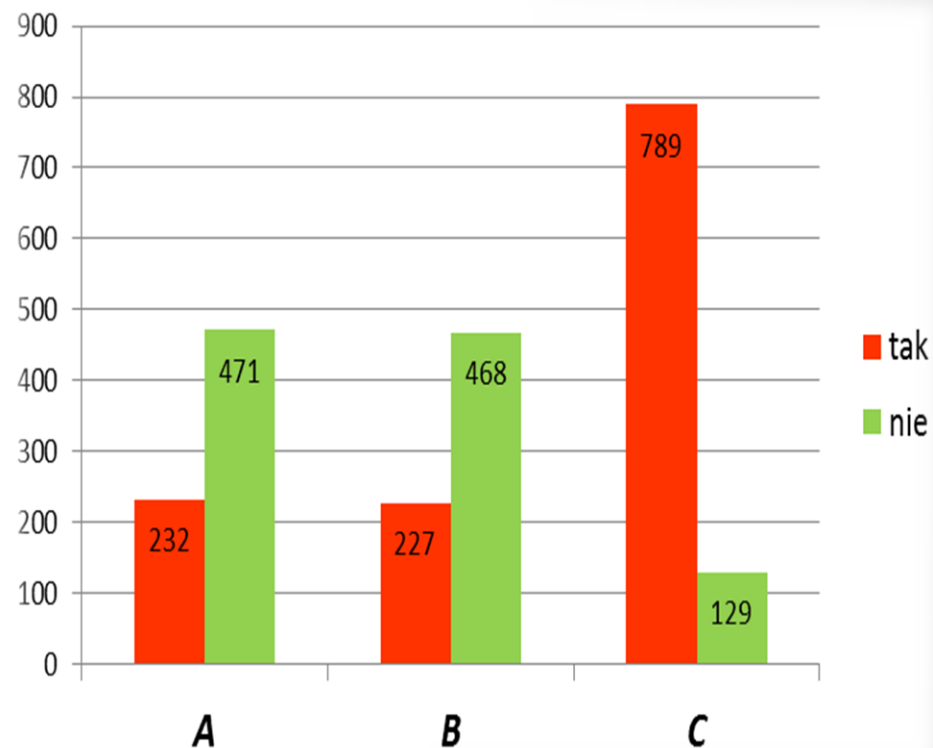
B. tylko rodzajów paliw?

C. łącznie rodzajów i parametrów instalacji do spalania paliw oraz rodzajów paliw?

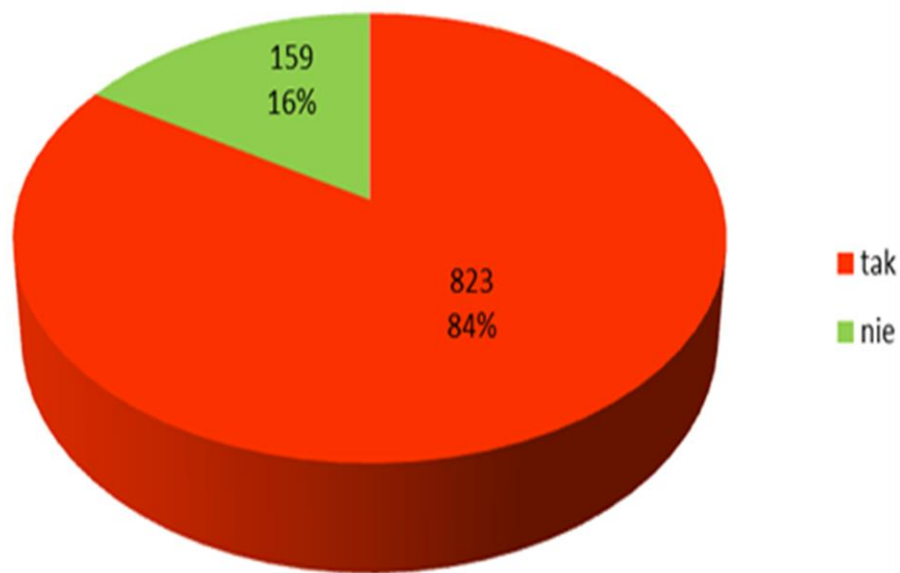
GMINY

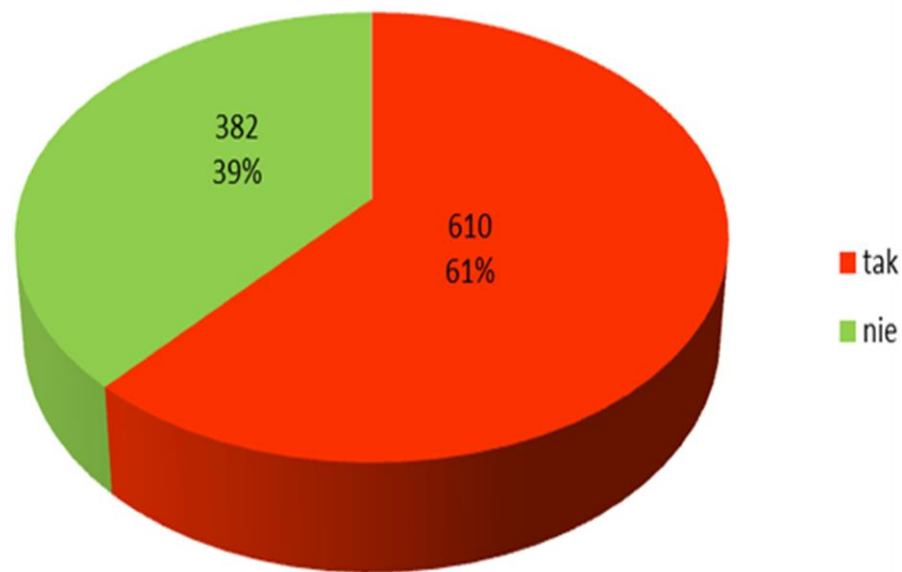
SPOŁECZEŃSTWO

Czy w przypadku wprowadzenia uchwały antyśmogowej zasadne będzie prowadzenie kontroli w domach przez właściwe służby posiadające stosowne uprawnienia?

Czy jest Pani/Pan w stanie zaakceptować wzrost kosztów zakupu i eksploatacji urządzeń grzewczych w wyniku wprowadzenia uchwały antysmogowej ?

Podsumowanie

- konferencja - otwarta debata jest bardzo ważnym elementem edukacji społecznej i platformą współpracy z organizacjami ekologicznymi oraz innymi środowiskami w zakresie poprawy stanu powietrza województwa
- wysokie koszty wymiany pieców i stosowania droższego paliwa – to koszt walki ze smogiem, ale leczenie tylko jednego chorego jest porównywalne z ceną za kilka pieców
- większość samorządów nie uważa uchwały antysmogowej za niezbędny element polityki ochrony powietrza
- mieszkańcy biorący udział w ankiecie w większości opowiedzieli się za wprowadzeniem uchwały antysmogowej
- realizacja działań naprawczych określonych w POP wspierana jest środkami samorządów, w ramach RPO WL na lata 2014-2020 przewidziano działania takie jak: wymiana źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej oraz w budynkach wielo- i jednorodzinnych, w tym budowa lub modernizacja instalacji do produkcji energii cieplnej i elektrycznej z OZE, a także prowadzenie kompleksowej termomodernizacji budynków.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

*Dyrektor
Departamentu
Sławomir Struski*

Departament Rolnictwa i Środowiska

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubelskiego
w Lublinie

